

УДК 78.071.1 (477.8)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-2-16>

Оксана МОЧЕРНЮК,
orcid.org/0009-0001-7318-9102

доктор філософії,
доцент кафедри методики музичного виховання та диригування
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) mocernukoksana81@gmail.com

Ярослава БАРДАШЕВСЬКА,
orcid.org/0000-0002-2315-9757

кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри методики музичного виховання та диригування
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) yaroslava.bardashevsk@gmail.com

РОЗКВІТ УКРАЇНСЬКОЇ ХОРОВОЇ МУЗИКИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ (1920–1930 Р.) НА ТЕРЕНАХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Дослідження присвячене всебічному аналізу розвитку української хорової музики міжвоєнного періоду на теренах Західної України, як унікального культурного феномена, що поєднав національні традиції та європейські стильові інновації. Розкрито діяльність аматорських та професійних хорових колективів, які, діючи під егідою музичних товариств, забезпечували не лише концертну практику, а й виконували важливу просвітницьку, патріотичну та виховну функцію. Показано, що в умовах перебування західноукраїнських земель під владою Польщі, Чехословаччини та Румунії музичні товариства «Просвіта», «Боян», СУПром та інші структури перетворилися на осередки культурного спротиву та національного відродження, де хор став символом єдності, духовного поступу й консолідації громади. Простежено, як аматорські об'єднання сприяли заснуванню консерваторій, філармоній, музичних інститутів і водночас створювали умови для професійного зростання диригентів, співаків та композиторів, що поєднували європейські стильові новації з українською народнописенною традицією. Охарактеризовано внесок провідних митців доби – С. Людкевича, В. Барвінського, Н. Нижанківського, які розвивали модерністські й неокласичні тенденції, збагачуючи національний хоровий репертуар поліфонічними структурами, новими ладогармонічними рішеннями та сміливими фактурними пошуками. Підкреслено роль концертної практики, фестивалів, конкурсів і гастрольних турів у поширенні українського хорового мистецтва за межами регіону, що сприяло його міжнародному визнанню та інтеграції в європейський культурний простір. Доведено, що хоровий рух міжвоєнного періоду виконував не лише естетичну, а й суспільно-політичну місію, утверджуючи національну пам'ять, формуючи духовну стійкість українців і закладаючи підґрунтя для подальшого розвитку української музичної культури у другій половині ХХ століття. Здійснений аналіз дає підстави розглядати міжвоєнний період як важливий етап у становленні професійної хорової школи, що забезпечив тяглість національної традиції та підготував підґрунтя для подальших музичних інновацій середини ХХ століття.

Ключові слова: національна ідентичність, культурний спротив, музичні інституції, методика, хорове диригування, громадський рух, диригування, музично-естетичний пошук.

Oksana MOCHERNIUK,
orcid.org/0009-0001-7318-9102

Doctor of Philosophy,
Associate Professor at the Department of Methods of Music Education and Conducting
Carpathian University named after Vasyl Stefanuk
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) mocernukoksana81@gmail.com

Yaroslava BARDASHEVSKA,
orcid.org/0000-0002-2315-9757

Doctor of Philosophy,
Associate Professor at the Department of methods of Music Education and Conducting
Carpathian University named after Vasyl Stefanuk
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) yaroslava.bardashevaska@gmail.com

THE HEYDAY OF UKRAINIAN CHORAL MUSIC IN THE INTERWAR PERIOD (1920–1930) IN WESTERN UKRAINE

The study offers a comprehensive analysis of the development of Ukrainian choral music during the interwar period in Western Ukraine as a unique cultural phenomenon that combined national traditions with European stylistic innovations. It explores the activities of amateur and professional choral ensembles which, operating under the auspices of musical societies, provided not only concert practice but also performed important educational, patriotic, and formative functions. The research demonstrates that under the rule of Poland, Czechoslovakia, and Romania, musical societies such as Prosvita, Boyan, SUPROM, and other organizations became centers of cultural resistance and national revival, where the choir emerged as a symbol of unity, spiritual progress, and community consolidation. The analysis traces how amateur associations contributed to the establishment of conservatories, philharmonic societies, and music institutes while simultaneously creating conditions for the professional growth of conductors, singers, and composers who combined European stylistic innovations with the Ukrainian folk-song tradition. The contribution of leading figures of the era—S. Liudkevych, V. Barvinskyi, and N. Nyzhankivsky—is characterized, highlighting their development of modernist and neoclassical trends that enriched the national choral repertoire with polyphonic structures, new modal-harmonic solutions, and bold textural explorations. Special attention is paid to the role of concert practice, festivals, competitions, and touring performances in disseminating Ukrainian choral art beyond the region, which fostered its international recognition and integration into the European cultural space. The study proves that the choral movement of the interwar period fulfilled not only an aesthetic but also a socio-political mission, affirming national memory, strengthening the spiritual resilience of Ukrainians, and laying the groundwork for the further development of Ukrainian musical culture in the second half of the twentieth century. The analysis provides grounds to consider the interwar decade as a pivotal stage in the formation of a professional choral school that ensured the continuity of the national tradition and prepared the foundation for subsequent musical innovations of the mid-twentieth century.

Key words: national identity, cultural resistance, musical institutions, methods, choral conducting, choral movement, conducting, musical-aesthetic exploration.

Постановка проблеми дослідження. Хорова музика міжвоєнної доби на західноукраїнських землях постала як органічне поєднання народно-пісенного мелосу, професійних академічних практик і новітніх європейських стильових тенденцій. Вона не лише відображала суспільні настрої та духовні потреби народу, але й виконувала мобілізуючу, виховну і репрезентативну функції, утверджуючи ідеї свободи, єдності та культурної самобутності. Зростання хорового руху відбувалося завдяки діяльності численних товариств, освітніх інституцій і видатних митців, які впроваджували новаторські композиційні та виконавські підходи, розширювали тематичний і жанровий спектр хорового репертуару, інтегруючи українське мистецтво в загальноєвропейський культурний простір.

Актуальність дослідження цього феномена визначається не лише його значенням для істо-

рії української музики, але й потребою сучасної науки осмислити механізми культурного спротиву, засоби збереження національної ідентичності та моделі мистецької комунікації в умовах політичного підпорядкування. Аналіз хорової творчості міжвоєнного періоду дає змогу простежити динаміку естетичних пошуків, виявити специфіку західноукраїнської хорової школи та окреслити її внесок у розвиток загальноукраїнського музичного процесу. Вивчення цього культурного явища відкриває широкі перспективи для глибшого розуміння історичної тяглості українського мистецтва, його здатності адаптуватися до викликів часу та продукувати нові форми художнього висловлення, що залишаються актуальними у сучасному культурному дискурсі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує значну наукову зацікавленість проблема-

тикою розвитку українського хорового мистецтва міжвоєнного періоду та суміжних аспектів культурного життя Західної України. У статті І. Бермес представлено аматорський хоровий рух Східної Галичини як важливий індикатор суспільно-культурного піднесення першої третини ХХ століття, що окреслює соціальні механізми формування співочих традицій. Н. Кобрин розкрила особливості становлення митця в умовах воєнної доби на прикладі Нестора Нижанківського, висвітливши персональні чинники професійного зростання композитора. К. Літвінчук та О. Кушніренко простежили історію та мистецькі засади діяльності хорової капели «Львівський боян», підкресливши її роль у популяризації національного репертуару. О. Мочернюк акцентувала на ідеологічних патернах української хорової творчості міжвоєнного часу, визначаючи естетичні параметри суспільної культури. О. Паріс розглянув творчу постать Євгена Цегельського у контексті формування української музичної думки першої половини ХХ століття, тоді як А. Патер дослідила виконавські аспекти сакральної музики, що дозволяє глибше зрозуміти духовні виміри хорової традиції. Л. Романюк проаналізувала вплив різноетнічних товариств на розвиток хорового мистецтва, окресливши багатокультурне середовище регіону. Б. Фільц висвітлює внесок Василя Барвінського у становлення національно-музичного мистецтва, підкресливши його інноваційні композиційні підходи. Цінним джерелом є також праця Є. Цегельського, що репрезентує огляд українського музичного життя у колишній Польщі в 1919–1939 роках і подає безпосередні свідчення учасника подій. Доповнює картину розвідка О. Шевчук, яка розглянула пісенну спадщину УПА як елемент національного музичного процесу. Сукупність цих праць формує багатовимірну наукову базу для осмислення естетичних, інституційних і соціокультурних чинників розквіту української хорової музики в умовах міжвоєнного періоду.

Метою статті є аналіз процесу розквіту української хорової музики міжвоєнного періоду (1920–1930) р. на теренах Західної України.

Виклад основного матеріалу. Хорове виконавство посідало провідне місце в діяльності західноукраїнських музичних товариств міжвоєнної доби, стаючи осердям їхніх культурно-просвітницьких ініціатив і важливим чинником утвердження національної самобутності. Аматорські об'єднання того часу формували дієві канали для вираження української ідентичності через активну концертну, освітню та патріотичну роботу, завдяки чому забезпечувалося збереження

історичної пам'яті та духовної тяглості народу. Саме в цьому середовищі визрівала ціла генерація співаків і диригентів, яка поєднувала аматорський ентузіазм із професійним удосконаленням та сприяла розширенню виконавських стандартів хорового мистецтва. Під впливом музичних товариств виникали консерваторії, оперні сцени, філармонії, хори, оркестри й камерні ансамблі, що об'єднували обдарованих митців різних національностей та ставали репрезентантами західноукраїнського музичного простору на міжнародній арені (Романюк, 2020).

У цей час територія Західної України перебувала під владою Польщі, Чехословаччини та Румунії, що зумовлювало специфіку розвитку національного мистецтва, яке функціонувало у форматі напівлегального або громадського культурного простору. Попри політичні обмеження, українські музичні діячі зуміли створити надзвичайно потужний рух хорового мистецтва, який поєднував естетичні пошуки модерністського спрямування з глибоким корінням у народно-пісенній традиції.

Соціокультурний контекст міжвоєнного періоду визначався боротьбою українців за збереження культурної автономії, що стимулювало активну діяльність аматорських і професійних хорових колективів, музичних товариств і культурно-просвітницьких організацій. Ці інституції виступали не лише майданчиками для концертної діяльності, а й осередками національно-виховної роботи, де хор ставав символом згуртованості, народної єдності та культурного спротиву асиміляційним процесам. Хорове виконавство у Західній Україні міжвоєнного часу було тісно пов'язане з ідеями національного відродження, що визначало тематичні пріоритети репертуару: перевага надавалася обробкам українських народних пісень, творам на патріотичні тексти, духовним композиціям та новим авторським зразкам, які втілювали модерні музичні пошуки.

Визначальним чинником зростання української хорової культури стала діяльність видатних композиторів і диригентів, які поєднували європейські професійні стандарти з українською традиційною мелодикою та ладогармонічною системою. Серед провідних постатей цього періоду слід виокремити Станіслава Людкевича, який розвивав ідеї національного романтизму, використовуючи глибоку фольклорну основу та складні поліфонічні структури, а також Миколу Колесу, що впроваджував неокласичні тенденції та експериментував з фактурою і тембровими можливостями хору. Вагомий внесок у формування міжвоєнного хорового стилю здійснили Василь Барвінський та

Нестор Нижанківський (Кобрин, 2016), які прагнули поєднати європейські модерністські впливи (імпресіонізм, неоромантизм, елементи експресіонізму) з питомо українським мелосом. Їхні твори відзначалися гармонійною вишуканістю, сміливими ладогармонічними рішеннями та тонким відчуттям хорової фактури, що виводило українське мистецтво на рівень найкращих європейських зразків.

Василь Олександрович Барвінський відіграв ключову роль у формуванні та розвитку музичної освіти й мистецького життя Західної України першої половини ХХ століття, зокрема у Львові в міжвоєнний період. Упродовж 1915–1939 років він очолював Вищий музичний інститут імені Миколи Лисенка у Львові, поєднуючи адміністративну діяльність із педагогічною та активно спрямовуючи зусилля на організацію музичного життя Галичини. За його ініціативи в багатьох містах і містечках краю було відкрито філії інституту, що забезпечувало можливість систематичного музичного навчання для широкого кола охочих. У цих осередках здійснювалася підготовка учнів за різними напрямками: інструментальне виконавство, теоретичні дисципліни, хоровий спів, участь в оркестрових та камерно-ансамблевих колективах. Завдяки запрошенню до викладання висококваліфікованих педагогів, які здобули освіту у провідних європейських музичних центрах, навчальні програми відповідали високим академічним стандартам, що сприяло формуванню професійної музичної спільноти та поширенню європейських художніх традицій на західноукраїнських землях (Фільц, 2023).

У цей період на західноукраїнських землях, зокрема в Галичині, динаміка розвитку жанру була тісно пов'язана з активним побутуванням січових, пластових, стрілецьких, повстанських та інших патріотичних пісень, які ставали важливим чинником національної самоідентифікації. Спираючись на фольклористичні дослідження, такі новітні жанрові утворення розглядаються як органічне продовження й водночас модернізоване відгалуження традиційних пластів українського музичного фольклору, зокрема козацьких, чумацьких, рекрутських, вояцьких, жовнірських та солдатських пісень, що зберігали типові для народної творчості інтонаційні й тематичні особливості, але набували нових смислових ідей у контексті національно-визвольних змагань міжвоєнної доби (Мочернюк, 2023).

Жанрові пласти хорової творчості міжвоєнного періоду, сформовані внаслідок інтенсивної та тривалої взаємодії різних культурних ареалів. Попри

відмінності у походженні та образно-тематичній спрямованості, ці твори виявляли спільні риси побутування та способів поширення. Виконання пісень часто здійснювалося в умовах глибокої конспірації й підпілля, що зумовлювало переважно усну форму їх існування, однак тексти розповсюджувалися за допомогою рукописних списків і друкованих листівок. Завдяки тісним контактам співаків і хорових колективів із місцевим населенням ці пісні швидко проникали в середовище молоді, учнів, селян та інтелігенції, де активно засвоювалися, передавалися з уст в уста й набували численних варіантів, поступово фольклоризуючись. Особливо динамічно оновлювалася їхня тематика, що безпосередньо відображала суспільно-політичні реалії та культурні трансформації тогочасної західноукраїнської дійсності, посилюючи роль хорового мистецтва як чинника національної самоідентифікації (Шевчук, 2018).

Хорові змагання та олімпіади міжвоєнного періоду постійно розширювали своє коло учасників, демонструючи не лише формальне дотримання статутних вимог музичних товариств, а й реальну динаміку зростання хорового руху, який дедалі активніше об'єднував як міське, так і сільське населення. Такі події поступово формували цілісний національний культурний простір, що слугував потужним засобом консолідації українського суспільства Західної України. Завдяки стратегічному впровадженню національної ідеї у діяльність «Просвіти» та інших культурно-просвітницьких об'єднань українцям вдалося ефективно протистояти політиці полонізації, зберігаючи рідну мову, фольклорні традиції та духовні цінності, що підкріплювалися виваженою репертуарною політикою хорових гуртків. Досвід просвітянських колективів перетворювався на процес відновлення й поглиблення історичної пам'яті, формування національної самосвідомості та утвердження почуття культурної гідності, що знаходило яскраве відображення у зростаючому професіоналізмі хорового мистецтва регіону (Бермес, 2023).

Євген Цегельський належав до найактивніших представників культурно-мистецького руху Галичини міжвоєнного двадцятиріччя та був серед тих діячів, які глибоко усвідомлювали, що фундаментом збереження національної самобутності виступають культура, мова, історична пам'ять, традиції та мистецька спадщина народу. Він чітко розумів значення музики й музичних імпрез як чинника гармонійного виховання особистості, формування її світогляду та громадянської позиції (Паріс, 2018).

Провідну роль у консолідації творчих і наукових пошуків західноукраїнської інтелігенції відігравали об'єднання «Боян», НТШ, «Просвіта», СУПром, які не лише координували культурно-мистецьку діяльність, а й формували суспільні орієнтири, спрямовані на піднесення національної свідомості. Архівні матеріали цих організацій засвідчують масштабність їхніх програм, багатство репертуарних пошуків та високий рівень виконавської культури, демонструючи широту контактів і стратегічні кроки з популяризації українського музичного мистецтва. Діяльність СУПрому була спрямована на виховання громадянства в «здорово-мистецькому дусі» через науку, пресу та особистий приклад, що забезпечувало формування духовно стійкої, культурно освіченої спільноти (Цегельський, 1919–1939). Попри відносно короткий період існування, Союз українських професійних музикантів зумів активізувати мистецьке життя краю, поєднуючи композиторську творчість, хорове та вокально-інструментальне виконавство, фольклористичні й науково-педагогічні дослідження, громадську та просвітницьку діяльність, організацію численних концертів і широку видавничу практику, що сприяло зміцненню позицій української хорової культури на західноукраїнських теренах.

Особливої уваги заслуговує феномен хорових товариств «Боян» у Львові, Станіславові (тепер Івано-Франківськ), Перемишлі та інших містах, які стали справжніми школами хорового співу. Їхня діяльність поєднувала концертну практику з освітньою функцією, забезпечуючи підготовку нових кадрів диригентів, композиторів і співаків. Паралельно з аматорськими об'єднаннями діяли професійні хори при музичних інституціях, зокрема при Вищому музичному інституті імені Миколи Лисенка у Львові, який відіграв роль центру музично-теоретичної та виконавської освіти. Саме тут формувалися нові принципи хорової педагогіки, що поєднували західноєвропейські методики з українськими традиційними моделями співу.

Внесок хорових товариств «Боян» у зміцнення та розбудову музичного мистецтва Західної України у міжвоєнний період є винятково вагомим і багатоаспектним. Концерти та виступи їхніх учасників користувалися незмінною прихильністю серед найрізноманітніших верств

населення – від інтелігенції й міщан до сільської громади, перетворюючись на справжні культурні події, що згуртовували місцеву спільноту навколо ідеї національного відродження. Хоча у репертуарі «Боянів» були присутні зразки світової класичної музики, провідний акцент їхньої діяльності спрямовувався на популяризацію української народнописенної спадщини та професійної композиторської творчості, що сприяло зміцненню національної музичної ідентичності. Особливо значущою була роль цих товариств у поширенні на західноукраїнських землях доробку Миколи Лисенка та Петра Ніщинського, чиї твори слугували не лише художнім взірцем, а й потужним символом культурної єдності українців. Завдяки «Боянам» хорове виконавство набуло характеру не лише мистецької практики, а й патріотичної місії, що забезпечувала духовну стійкість та інтеграцію української музичної культури у широкий європейський контекст (Літвінчук, & Кушніренко, 2022).

Репертуар міжвоєнних хорових колективів вирізнявся винятковою різноманітністю. Поряд із класичними творами Миколи Лисенка, Кирила Стеценка, Олександра Кошиця звучали новітні композиції сучасників, обробки народних пісень, колядок, щедрівок, твори на тексти українських поетів, зокрема Лесі Українки, Олександра Олеся, Василя Пачовського. Це сприяло збагаченню українського музичного дискурсу новими образами та тематикою, а також поглиблювало зв'язок музики з літературою і фольклором. Хорові твори цього періоду мали не лише естетичне, а й суспільно-політичне значення, адже через мистецтво музиканти передавали ідеї національної єдності, протесту проти політичного гноблення та прагнення до культурного самоствердження.

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що розквіт української хорової музики міжвоєнного періоду на теренах Західної України є результатом синтезу національної традиції, європейських музичних новацій та потужного громадського руху, який забезпечив збереження і розвиток української культурної ідентичності в умовах політичної нестабільності. Цей період став важливим етапом у формуванні професійної хорової школи, визначив подальші орієнтири для української музики середини ХХ століття та залишив глибокий слід у національному мистецькому каноні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бермес І. Аматорський хоровий рух як віддзеркалення культурного піднесення Східної Галичини (перша третина ХХ ст.). *Musica Galicana. Kultura Muzyczna Galicji W kontekście stosunków Polsko-ukraińskich*, 2023. №18. С. 55–75.

2. Кобрин Н. Формування митця на тлі воєнної доби: *Нестор Нижанківський. Modern Ukrainian nation: language, history, culture*, 2016. С. 258–260.
3. Літвінчук К. О., Кушніренко О. А. Історія і традиції хорової капели «Львівський боян». *Матеріали VII Всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Хорове мистецтво України: історія та персоналії»*, 2022. С. 109–114.
4. Мочернюк О. І. Ідеологічні патерни в українській хоровій творчості міжвоєнного періоду: концептні вияви естетики суспільної культури: дис.... д-ра філософії 034. Івано-Франківськ, 2023. 228 с.
5. Паріс О. А. Творча постать Євгена Цегельського в контексті розвитку української музичної думки першої половини XX століття: дис.... канд. мистецтвознавства 17.00.03. Львів, 2018. 225 с.
6. Патер А. Р. Виконавські виміри української сакральної музики: дис.... д-ра філософії 025. Івано-Франківськ, 2021. 237 с.
7. Романюк Л. Б. Роль різноетнічних товариств у розвитку хорового мистецтва Західної України другої половини XIX-першої половини XX століть. *Publishing House «Baltija Publishing»*, 2020. С. 59–63.
8. Фільц Б. Василь Барвинський та його внесок у національно-музичне мистецтво, 2023. URL: <https://md-eksperiment.org/post/20230803-vasil-barvinskij-ta-jogo-vnesok-u-nacionalno-muzichne-mistectvo> (дата звернення: 24.09.2025).
9. Цегельський Є. Українське музичне життя у бувшій Польщі в рр.. 1919–1939. Архів НТШ. Вид. відділ. Ч. 205 / XV. 31 с.
10. Шевчук О. Пісні УПА. Українська музична енциклопедія. Київ, 2018. Т. 5: П. С. 243.

REFERENCES

1. Bermes I. (2023) Amatorskyi khorovyi rukh yak viddzerkalennia kulturnoho pidnesennia Skhidnoi Halychyny (persha tretyna XX st.) [Amateur choir movement as a reflection of the cultural revival of Eastern Galicia (first third of the 20th century)]. *Musica Galiciana. Kultura Muzyczna Galicji W kontekście stosunków Polsko-ukraińskich*, 18. 55–75. [in Ukrainian].
2. Kobryn N. (2016) Formuvannia myttsia na tli voiennoi doby: Nestor Nyzhankivskiy [The formation of an artist against the backdrop of wartime: Nestor Nyzhankivsky]. *Modern Ukrainian nation: language, history, culture*, 258–260. [in Ukrainian].
3. Litvinchuk K. O., Kushnirenko O. A. (2022) Istoriia i tradytsii khorovoi kapely «Lvivskiy boian» [History and traditions of the Lviv Boyan choir]. *Materialy VII Vseukrainskoi studentsko-uchnivskoi naukovopraktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu «Khorove mystetstvo Ukrainy: istoriia ta personalii»*, 109–114. [in Ukrainian].
4. Mocherniuk O. I. (2023) Ideolohichni paterny v ukrainskii khorovii tvorchosti mizhvoiennoho periodu: kontseptni vyjavy estetyky suspilnoi kultury [Ideological patterns in Ukrainian choral creativity of the interwar period: conceptual manifestations of the aesthetics of public culture]: dys.... d-ra filosofii 034. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].
5. Paris O. A. (2018) Tvorchia postat Yevhena Tsehelskoho v konteksti rozvytku ukrainskoi muzychnoi dumky pershoi polovyny XX stolittia [The creative figure of Yevhen Tsehelsky in the context of the development of Ukrainian musical thought in the first half of the 20th century]: dys.... kand. mystetstvoznavstva 17.00.03. Lviv. [in Ukrainian].
6. Pater A. R. (2021) Vykonavski vymiry ukrainskoi sakralnoi muzyky [Performance dimensions of Ukrainian sacred music]: dys.... d-ra filosofii 025. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].
7. Romaniuk L. B. (2020) Rol riznoetnichnykh tovarystv u rozvytku khorovoho mystetstva Zakhidnoi Ukrainy druhoi polovyny XX-pershoi polovyny XIX stolit [The role of multi-ethnic societies in the development of choral art in Western Ukraine in the second half of the 19th and first half of the 20th centuries]. *Publishing House «Baltija Publishing»*, 59–63. [in Ukrainian].
8. Filts B. (2023) Vasyl Barvinskyy ta yoho vnesok u natsionalno-muzychne mystetstvo [Vasyl Barvinsky and his contribution to national musical art]. URL: <https://md-eksperiment.org/post/20230803-vasil-barvinskij-ta-jogo-vnesok-u-nacionalno-muzichne-mistectvo>. [in Ukrainian].
9. Tsehelskyi Ye. (1919–1939) Ukrainske muzychne zhyttia u buvshii v 1919–1939. [Ukrainian musical life in former Poland in 1919–1939] Polshchi v rr. Arkhiv NTSh. Vyd. viddil. Ch. 205 / KhV. [in Ukrainian].
10. Shevchuk O. Pisni UPA. (2018) Ukrainska muzychna entsyklopediia [Songs of the UPA. Ukrainian Music Encyclopedia]. Kyiv. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 29.10.2025

Дата публікації: 24.11.2025